

Aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid
T.a.v. Staatssecretaris Asiel en Migratie
De heer E. van der Burg
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum: 7 juni 2023
Briefnummer: 1770623/MMe/cb
Betreft: Reactie internetconsultatie – wetsvoorstel Wet testen bij vertrek

Geachte heer Van der Burg,

[Lampion](#) is het landelijke informatie- en adviespunt over gezondheidszorg aan mensen zonder verblijfspapieren in Nederland. Lampion vindt het van belang om te reageren op het wetsvoorstel Wet testen bij vertrek.

De Wet testen bij vertrek maakt het mogelijk dat mensen fysiek gedwongen kunnen worden om tegen hun wil een onderzoek naar een infectieziekte zoals corona te ondergaan.

Lampion verwerpt dit voorstel. Naar de mening van Lampion is een onder fysieke dwang afgenomen onderzoek een ongerechtvaardigde en onevenredige inbreuk op het grondrecht op lichamelijke integriteit.

Voorop dient te staan het recht van de persoon op onaantastbaarheid van het lichaam en het respecteren van de weigering om getest te worden. Mensen moeten altijd zelf toestemming geven voor een medische ingreep, zoals een onderzoek naar een infectieziekte. Een medische ingreep zonder toestemming van betrokkene kan alleen aanvaardbaar zijn als daar een legitiem doel mee gediend is. Een legitiem doel kan bijvoorbeeld zijn het beschermen van de individuele gezondheid, de volksgezondheid of de rechten van anderen.

Bij een gedwongen onderzoek in het kader van een uitzettingsprocedure ontbreekt volgens Lampion een dergelijk legitiem doel, nu deze niet plaatsvindt voor een individueel belang van de betrokkene zelf, noch voor bescherming de volksgezondheid of de rechten van anderen.

Het doel van een fysiek afgedwongen onderzoek in dit wetsvoorstel is gelegen in het handhaven van het terugkeerbeleid. Dit doel rechtvaardigt volgens Lampion niet een vergaande inbreuk op lichamelijke integriteit. Ook is Lampion van mening dat de proportionaliteit tussen het belang van de uitzetting en de ernst van de inbreuk op de lichamelijke integriteit ontbreekt. Daarnaast meent Lampion dat een dergelijk gedwongen onderzoek in strijd is het verbod op onmenselijke of vernederende behandeling (artikel 3 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, EVRM).

Voorts vreest Lampion dat gedwongen onderzoek kan leiden tot fysieke verwondingen of psychologische schade bij de betrokkene, naast wantrouwen tegen de medische setting. Lampion acht het van groot belang dat alle mensen vertrouwen hebben en blijven houden in de medische beroepsgroep. Bij een gedwongen medisch onderzoek zonder legitiem doel dat wettelijk mogelijk wordt gemaakt, wordt dit vertrouwen volgens Lampion bij voorbaat geschaad. Ook het feit dat het

wetsvoorstel regelt dat de behandelend arts oordeelt of medische belemmeringen aanwezig zijn om een gedwongen onderzoek te ondergaan, schaadt deze de vaak toch al broze vertrouwensrelatie. Aan zorgverleners mag en kan niet worden gevraagd om voor dit doel fysieke dwang toe te passen. Internationale en nationale gedragsregels van artsen verzetten zich immers tegen het uitvoeren van dwang zonder medisch belang van de betrokkene.

Voor een humaan uitzettingsbeleid is het cruciaal dat de grond- en mensenrechten van mensen met een vertrekplicht worden gerespecteerd. Met dit wetsvoorstel is dat niet het geval.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mensinga', with a long horizontal stroke extending to the left.

Marjan Mensinga,
Secretaris